

Acta Medicorum Polonorum

R. 1/2011

STRESZCZENIA – ABSTRACT

słowa kluczowe – keywords

Piotr Paweł Berezowski (1770-1834), lwowski lekarz i filantrop

Anita Magowska

Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

Streszczenie

Artykuł przedstawia postać Piotra Pawła Berezowskiego, zapomnianego polskiego lekarza, absolwenta Uniwersytetu Jozefińskiego we Lwowie. Pochodził z kijowskiej szlachty, a studia ukończył mając zaledwie 19 lat. Poza wykonywaniem praktyki lekarskiej, zarządzał dobrami ziemskimi i zajmował się filantropią. Bogata biblioteka Berezowskiego dowodziła jego zainteresowania prądami oświeceniowymi, ziołolecznictwem i homeopatią.

Abstract

Piotr Paweł Berezowski (1770-1834), a Lvov doctor and philanthropist

The article presents Piotr Paweł Berezowski (1770-1834), a forgotten Polish doctor who graduated from the Joseph University in Lvov. Originating from a Polish noble family, he practised as a doctor in Lvov and was also a landowner and philanthropist. His large library proved his interest in Enlightenment, phytotherapy and homeopathy.

Słowa kluczowe: historia, dziewiętnasty wiek, lekarz, Lwów, oświecenie

Keywords: history, nineteenth century, doctor, Lvov, Enlightenment

Aleksander Franciszek Dubiski (1886-1939), lekarz i powstaniec wielkopolski

Antoni Sukiennicki

Ostrów Wlkp.

Streszczenie

Aleksander Dubiski (1886-1939), ukończył studia lekarskie w Monachium, po czym podjął pracę w Szpitalu Sióstr Elżbietanek w Poznaniu. Po wybuchu I wojny światowej został zmobilizowany do armii pruskiej i skierowany do pracy w szpitalu wojskowym w Ostrowie Wielkopolskim. Po zakończeniu wojny, brał udział w powstaniu wielkopolskim i wojnie bolszewickiej. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości kierował oddziałem chirurgicznym i był dyrektorem powiatowego szpitala w Ostrowie Wielkopolskim. Po wybuchu II wojny światowej został aresztowany przez Niemców i rozstrzelany.

Abstract

Aleksander Dubiski (1886-1939) – a doctor and participant in the Wielkopolska Uprising

Aleksander Dubiski (1886-1939) completed medical studies in Munich. He worked at the Sisters of St Elizabeth's Hospital in Poznan. After the outbreak of the World War First, he was conscripted into the Prussian army and ordered to work at the military hospital in Ostrow Wielkopolski. He participated in the Wielkopolska Uprising and the Polish-Bolshevik war. After Poland regained independence, he managed the surgical ward and was the director of the district hospital in Ostrow Wielkopolski. After the outbreak of the World War Second, he was arrested by Germans and put before a firing squad.

Słowa kluczowe: historia, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa, chirurgia

Keywords: history, twentieth century, doctor, world war, surgery

Kazimierz Hołoga (1913-1958) – wielkopolski chirurg

Halina Bogusz

Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

Streszczenie

Kazimierz Hołoga (1913-1958) ukończył konspiracyjne studia lekarskie w 1942 r. w Warszawie. Pracował jako chirurg w Szpitalu Elżbietanek w Poznaniu. Kiedy w okresie stalinowskim władze państwowe zlikwidowały ten szpital, Hołoga objął stanowisko dyrektora w szpitalu w Nowym Tomysłu. Był znany z wysokiego poziomu etycznego i uczciwości.

Abstract

Kazimierz Hołoga (1913-1958), a surgeon from Wielkopolska

Kazimierz Hołoga (1913-1959) graduated in medicine in 1942. He worked as a surgeon at the Hospital of Sisters of St. Elisabeth in Poznań. During the Stalinist period the hospital was taken over by the state authority and Dr. Hołoga was relocated to the town of Nowy Tomysł, where he took a post of director of local hospital. He was known as a very ethical doctor and honest man.

Słowa kluczowe: historia, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa, chirurgia
Keywords: history, twentieth century, doctor, world war, surgery

Tadeusz Jankowski (1914-1990), internista i AK-owiec

Antoni Sukiennicki

Ostrów Wlkp.

Streszczenie

Tadeusz Jankowski (1914-1990) był absolwentem studiów lekarskich i Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie. Dyplom uzyskał w 1939 r. Jako dowódca plutonu sanitarnego uczestniczył w kampanii wrześniowej i dostał się do niewoli niemieckiej, z której zbiegł. Jako żołnierz Armii Krajowej uczestniczył w powstaniu warszawskim. Po zakończeniu II wojny światowej pracował jako lekarz w kolejowej służbie zdrowia w Ostrowie Wielkopolskim, a ponadto w latach 1951-1962 jako ordynator oddziału chorób wewnętrznych szpitala powiatowego w tym mieście. Był autorytetem moralnym i zawodowym dla innych lekarzy.

Abstract

Tadeusz Jankowski (1914-1990), an internist and Home Army soldier

Tadeusz Jankowski (1914-1990) studied medicine and simultaneously attended the Infantry Cadets School in Warsaw. He graduated in 1939. As the commander of the sanitary platoon he participated in the Polish September campaign of 1939. He was captured by Germans, but managed to escape. He was the Home Army soldier. After the end of World War II, he worked as a physician at the railway healthcare centre in Ostrow Wielkopolski, and between 1951 and 1962 as the senior registrar of the internal diseases ward at the district hospital, also in Ostrow Wielkopolski. He was a moral and professional authority for other physicians.

Słowa kluczowe: historia, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa, medycyna wewnętrzna, Armia Krajowa

Keywords: history, twentieth century, doctor, world war, internal medicine, Home Army

Roman Konkiewicz (1887-1939), doktor medycyny, działacz niepodległościowy i społeczny

Włodzimierz Witczak

Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. Józefa Strusia w Poznaniu

Streszczenie

Artykuł przywraca pamięć o zasłużonym lekarzu wielkopolskim, dr med. Romanie Konkiewicz (1887-1939). Ukończył on studia lekarskie w Lipsku i Berlinie. W czasie I wojny światowej został przymusowo wcielony do armii pruskiej. Po zakończeniu wojny, uczestniczył w powstaniu wielkopolskim, a potem w powstaniach śląskich. W okresie międzywojennym był znany z działalności lekarskiej, społecznej (m.in. w organizacjach lekarskich) i charytatywnej. Redagował jeden z działów wydawanego w Poznaniu czasopisma „Nowiny Lekarskie”. Wybuch II wojny światowej zastał go w Poznaniu, gdzie aresztowali go Niemcy. W listopadzie 1939 r. został rozstrzelany.

Abstract

Roman Konkiewicz (1887-1939), a doctor, fighter for independence and social activist

Roman Konkiewicz (1887-1939) completed medical studies in Berlin. During World War I he was conscripted into the Prussian army, and then participated in the Wielkopolska Uprising and the Silesian Uprisings as a doctor. In the interwar period, he was well-known for his medical, social (among others, in medical associations) and charity activity. He was one of the editors of the “Nowiny Lekarskie” (“Medical News”), a journal published in Poznan. The outbreak of the World War Second found him in Poznan, where he was arrested by Germans. He was executed by firing squad in November 1939.

Słowa kluczowe: historia, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa

Keywords: history, twentieth century, doctor, world war

Stanisław Maeusel (1873-1919), lekarz, powstaniec wielkopolski.

Joanna Pietrowicz

Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

Streszczenie

Stanisław Maeusel (1873-1919) studiował medycynę we Wrocławiu i Giessen. Po studiach zamieszkał w Ostrowie Wielkopolskim, gdzie wykonywał praktykę lekarską. Został powołany do wojska pruskiego po wybuchu I wojny światowej, później uczestniczył w powstaniu wielkopolskim. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości został naczelnym lekarzem Wielkopolskiego Okręgu Wojskowego. Zmarł jako ofiara zawodu, zarażony tyfusem od pacjenta.

Abstract

Stanisław Maeusel (1873-1919), a doctor and participant in the Wielkopolska Uprising

Stanisław Maeusel (1873-1919) studied medicine in Wrocław and Giessen. After his studies, he settled in Ostrow Wielkopolski, where he practised as a doctor. He was conscripted into the Prussian army during the World War First, and later on participated in the Wielkopolska Uprising. After Poland regained independence, he became the chief doctor of the Wielkopolska Military District. He died as a victim of his profession infected with typhus by his patient.

Słowa kluczowe: historia, dziewiętnasty wiek, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa
Keywords: history, nineteenth century, twentieth century, doctor, world war

Antoni Turuto (1887-1966), organizator gorzowskiej służby zdrowia

Piotr Ernst

Gorzów Wlkp.

Streszczenie

Antoni Turuto (1887-1966) ukończył studia lekarskie w Petersburgu. W 1919 r. został zmobilizowany do Armii Czerwonej i służył jako lekarz w szpitalach epidemicznych podczas wojny bolszewickiej. W 1922 r. wrócił do Polski i wobec trudności z nostryfikacją dyplomu ukończył studia lekarskie w Wilnie oraz Państwową Szkołę Higieny w Warszawie. Następnie pracował jako lekarz w Wilnie. W 1945 r. przyjechał do Gorzowa Wielkopolskiego, gdzie zorganizował od podstaw system opieki zdrowotnej.

Abstract

Antoni Turuto (1887-1966), the organiser of the healthcare service in Gorzow

Antoni Turuto (1887-1966) graduated from medical studies in Petersburg. In 1919, he was conscripted into the Red Army and served as a doctor at epidemic hospitals during the Polish-Bolshevik war. He returned to Poland in 1922. He completed his medical studies in Vilnius and graduated from the National School of Hygiene in Warsaw as well. He worked as a doctor in Vilnius. In 1945, he came to Gorzow Wielkopolski where he organised the healthcare system from scratch.

Słowa kluczowe: historia, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa

Keywords: history, twentieth century, doctor, world war

Tadeusz Stefan Żuralski (1894-1940) – docent ginekologii i położnictwa

Bogdan Bernard Żuralski

Monachium

Streszczenie

Tadeusz Żuralski (1894-1940) studiował medycynę w Królewcu, Monachium, Berlinie i Rostocku. W czasie I wojny światowej został przymusowo wcielony do armii pruskiej. Studia lekarskie ukończył w 1920 r. w Królewcu. W okresie międzywojennym pracował w uniwersyteckiej Klinice dla Kobiet w Poznaniu, a z czasem otworzył własną lecznicę ginekologiczno-położniczą. Uczestniczył w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do niewoli sowieckiej i został zamordowany w Katyniu.

Abstract

Tadeusz Żuralski (1894-1940), an Assistant Professor of gynaecology and obstetrics at the University of Poznan

Tadeusz Żuralski (1894-1940) studied medicine in Kaliningrad, Munich, Berlin and Rostock. During World War I he was conscripted into the Prussian army. He completed medical studies in 1920 in Kaliningrad. In the interwar period, he worked at the University Clinic for Women in Poznan, and with time he opened his own small gynaecological and obstetric hospital. He participated in the Polish September campaign of 1939. Taken a prisoner by the Soviets, he was murdered in Katyn.

Słowa kluczowe: historia, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa, Katyń
Keywords: history, twentieth century, doctor, world war, Katyn

Edward Lubicz-Niezabitowski (1863-1946) – jeden z ostatnich przyrodników-encyklopedystów

Anita Magowska

Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

Autobiografia

Edward Lubicz-Niezabitowski

Streszczenie

Pamiętnik Edwarda Niezabitowskiego (1863-1946), lekarza, profesora biologii Uniwersytetu Poznańskiego, ma charakter retrospektywny. Dostarcza wiedzy o życiu naukowym społeczeństwa polskiego w końcu XIX i w pierwszych dekadach XX w. Niezabitowski ukończył studia lekarskie w Krakowie. Poza medycyną interesował się biologią, paleontologią, zoologią, anatomią i botaniką. W pierwszych latach XX w. przez pewien czas pracował w stacji zoologicznej w Villefranche-sur-Mer. Później był nauczycielem gimnazjalnym i lekarzem w Nowym Targu. Podczas I wojny światowej zorganizował szpital Czerwonego Krzyża w Nowym Targu, potem wyjechał do Mariiboru, gdzie kierował austriackim szpitalem garnizonowym. Po wojnie objął Katedrę Anatomii i Histologii Zwierząt Domowych Wydziału Rolniczo-Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego, a wkrótce został dziekanem tego wydziału. W 1922 r. został profesorem biologii na Wydziale Lekarskim, a niebawem także dziekanem tego wydziału oraz rektorem Uniwersytetu Poznańskiego. Zmarł wkrótce po zakończeniu II wojny światowej.

Abstract

Edward Niezabitowski (1863-1946), one of the last Encyclopaedist

The retrospective diary of Edward Niezabitowski provides knowledge on the scientific life of the Polish society at the end of the nineteenth century and in the first decades of the twentieth century. Niezabitowski completed medical studies in Krakow. Apart from medicine, he was interested in biology, palaeontology, zoology, anatomy and botany. For some time, he worked at a zoological station in Villefranche-sur-Mer. He was a secondary school teacher and a doctor in the town of Nowy Targ. During the World War First he organised a Red Cross hospital in the town of Nowy Targ, and later on went to Maribor, where he managed a garrison hospital. After the war, he took the Professorship of Anatomy and Histology of Household Animals at the Faculty of Agriculture and Forestry at the University of Poznan, and became its dean. In 1922, he left his position and took the Professorship of Biology at the Medical Faculty, and soon became its dean and the vice-chancellor of the University of Poznan. He died shortly after the end of the World War Second.

Słowa kluczowe: historia, dziewiętnasty wiek, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa, historia uniwersytetu

Keywords: history, nineteenth century, twentieth century, doctor, world war, history of university

Władysława Magowskiego (1890-1961) zapiski z dwóch wojen

Anita Magowska

Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

Dziennik pod lekarza napisany podczas Wojny Wszechświatowej

Władysław Magowski

Dziennik Pociągu Sanitarnego Nr 73

Władysław Magowski

Streszczenie

Autorem dzienników z I wojny światowej i wojny bolszewickiej jest Władysław Magowski. W 1911 r. rozpoczął studia lekarskie w Monachium, po czym kontynuował je w Berlinie i Lipsku. Po wybuchu I wojny światowej został zmobilizowany jako podległy do armii pruskiej. Po zakończeniu I wojny światowej uczestniczył jako lekarz w powstaniu wielkopolskim i wojnie bolszewickiej. W 1921 r. dokończył studia lekarskie we Lwowie. W dalszych latach pracował jako okulista w Poznaniu, m.in. jako ordynator zorganizowanego przez siebie oddziału okulistycznego wojewódzkiego szpitala dziecięcego. Jako lekarz uczestniczył w kampanii wrześniowej 1939 r. Zwolniony z niewoli niemieckiej, podczas okupacji hitlerowskiej działał w konspiracji i zajmował się działalnością charytatywną.

Abstract

The notes of two wars by Władysław Magowski (1890-1961):
The surgeon's assistant's diary written during the Universal War;
The log of sanitary train No. 73

The author of the diaries of World War I and the Polish-Bolshevik war is Władysław Magowski (1890-1961), who studied medicine in Munich, Berlin and Leipzig. After the outbreak of the World War First, he was conscripted into the Prussian army as a doctor. After the end of the World War First, he participated in the Wielkopolska Uprising and the Polish-Bolshevik war, also as a doctor. He completed his medical studies in Lviv in 1921. In the subsequent years he worked as an ophthalmologist in Poznan, among others, as the senior registrar of the ophthalmological ward at the Provincial Children's Hospital.

Słowa kluczowe: historia, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa, wojna polsko-rosyjska, bitwa warszawska

Keywords: history, twentieth century, doctor, world war, Polish-Russian war, battle of Warsaw

Wrześniowe drogi 702. Szpitala Polowego 17. Dywizji Piechoty Armii „Poznań” we wspomnieniach farmaceuty i lekarza

Włodzimierz Witczak

Wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. Józefa Strusia w Poznaniu

Z apteką dywizyjną w bitwie nad Bzurą

Alfred Reysner

W bitwie nad Bzurą w 702 Szpitalu [Polowym] (dalszy ciąg jego losów)

Stanisław Waliszewski

Streszczenie

Przedstawione zostały dwa, uzupełniające się, wspomnienia uczestników kampanii wrześniowej 1939 r., farmaceuty Alfreda Reysnera, i lekarza Stanisława Waliszewskiego. Obaj służyli w Armii „Poznań”, w tym samym szpitalu polowym. Obaj wzięli udział w bitwie nad Bzurą, gdzie ich dywizja poniosła znaczne straty i praktycznie przestała istnieć jako zorganizowana jednostka. Charakterystyczną cechą obu wspomnień jest brak opisów działań medycznych i dominujący pesymizm oraz poczucie tragizmu.

Abstract

The September fate of the Field Hospital No. 702 of the 17th Infantry Division of the “Poznan” Army in the memoirs of a pharmacist and a physician

/With a divisional pharmacy in the battle of the Bzura; In the battle of the Bzura at the Field Hospital No. 702 (continuation)/

This is a presentation of the memoirs of two participants of the Polish September campaign of 1939 – a pharmacist Alfred Reysner (1911-1983), and a physician Stanisław Waliszewski. Their accounts complement each other. Both of them served in the “Poznan” Army, in one field hospital. Both of them took part in the battle of the Bzura, during which their division suffered considerable losses. The characteristic feature of both memoirs is the lack of descriptions of medical activity as well as the dominant pessimism and the feeling of tragedy.

Słowa kluczowe: historia, dwudziesty wiek, lekarz, wojna światowa
Keywords: history, twentieth century, doctor, world war

Przerwana kadencja rektorska
Stefana Dąbrowskiego
w świetle dokumentów archiwalnych

Anita Magowska

Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

J.M. Rektor UP, prof. dr Stefan Dąbrowski

W służbie prawdy

Apel do młodzieży w dniu inauguracji roku akademickiego 1945/1946

Co mówią doświadczenia lat ostatnich

Sprawozdanie z wyników badania treści zarzutów, stawianych rektorowi
Uniwersytetu Poznańskiego, prof. dr. Stefanowi Dąbrowskiemu

Streszczenie

Opublikowano dokumenty wyjaśniające okoliczności, w których Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Poznaniu doprowadził w 1946 r. do urlopowania prof. Stefana Dąbrowskiego (1877-1947) z funkcji rektora Uniwersytetu Poznańskiego. Główną przyczyną przerwania kadencji rektorskiej były jego endeckie poglądy i silne poparcie, jakiego prof. Dąbrowski udzielił zjazdowi młodzieży katolickiej zorganizowanemu w pomieszczeniach Uniwersytetu Poznańskiego. W opisywanym epizodzie życia S. Dąbrowskiego zaznaczają się cechy życia naukowego w Polsce okresu stalinowskiego. Po śmierci S. Dąbrowskiego, represje polityczne objęły jego rodzinę.

Abstract

Interrupted term of office of vice-chancellor Stefan Dąbrowski (1877-1947)

This paper sheds new light on scholar life in post-war Poland. There are documents explaining the circumstances, under which the Public Security Office, providing protection for the communist regime after the Second World War, caused that Prof. Stefan Dąbrowski (1877-1947) was laid off from the post of the Vice-Chancellor of the University of Poznan in 1946. The main reason was Prof. Dąbrowski's national views and a strong support for the Catholic youth convention in Poznan. His case was only a part of victimization of political opposition in the Stalinist period. After his death, some national activists were taken into custody, among others his son.

Słowa kluczowe: historia, dwudziesty wiek, lekarz, urząd bezpieczeństwa, historia uniwersytetu
Keywords: history, twentieth century, doctor, secret service, history of university

Medycyna na Podhalu – wspomnienia Stanisława Snopka z czasów PRL-u

Marcin Moskalewicz

Uniwersytet Medyczny w Poznaniu

Abstract

Medical science in Podhale – memoirs of Stanisław Snopek from the time
of the Polish People's Republic

This is a review of the book entitled “Medycyna, moja miłość” (“Medicine, my love”), which was written by an internist from the town of Nowy Targ, Stanisław Snopek. The book is not scientific in nature and is a piece of memoir literature.